

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/234/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4216206806
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4216206806.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, proti žalovanému: D. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., o zaplatenie sumy 5.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 6C/202/2016-189 zo dňa 23.08.2019 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 5.000 eur s príslušenstvom na tom základe, že jeho právny predchodca - Slovenská sporiteľňa, a.s., ktorá mu pohľadávku postúpila zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 29.10.2014 - uzatvoril so žalovaným dňa 24.10.2008 zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorou mu bol poskytnutý úver vo výške 15.933,08 eura, splatný v mesačných splátkach po 105,92 eura, pričom konečná splatnosť bola určená dňom 20.09.2033.

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že predmetná zmluva o úvere bola skutočne uzatvorená tak, ako uvádzal žalobca. Posudzovaný právny vzťah strán sporu posúdil ako vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou. V zmysle záverov odvolacieho súdu obsiahnutých v zrušujúcom uznesení č. k. 12Co/23/2017-119 zo dňa 25.10.2017 sa súd zaoberal najmä platnosťou právneho úkonu postúpenia pohľadávky, a tým aj aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu v spore.

3. Skonštatoval, že banka postúpila žalobcovi úver, ktorý nebol splatný, pretože nedošlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti. Poukázal na ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“), ktorým zákonodarca umožnil banke postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Konštatoval, že v zmysle tohto ustanovenia „môže byť spôsobilým predmetom postúpenia len pohľadávka alebo jej časť, ktoré sú už splatné, a to za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy, po ktorej bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. To znamená, že ku dňu 29.10.2014 právny predchodca žalobcu (pokiaľ do dňa 29.10.2014 neukončil záväzkovoprávny vzťah s dlžníkom, ktorú skutočnosť žalobca ani netvrdil) mohol postúpiť na tretiu osobu len tú časť svojej pohľadávky, ktorá bola ku dňu 29.10.2014 už splatná a nie aj tú časť pohľadávky, u ktorej mala nastať splatnosť po postúpení pohľadávky“ (bod 44. odôvodnenia). Ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal, že pred postúpením pohľadávky jeho právny predchodca vyzval žalovaného na splnenie záväzku, s

plnením ktorého bol v omeškaní, že omeškanie dlžníka (žalovaného) trvalo nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní a týkalo sa splnenia čo len časti dlžníkovho peňažného záväzku voči banke. Podľa názoru súdu preto nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávok z 29.10.2014. Tento právny úkon pre rozpor so zákonom tak súd vyhodnotil ako neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Pre absenciu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu tak súd žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 497, § 499, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. b), § 54 ods. 1, 2, § 121 ods. 3, § 524 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona o bankách.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nesprávne skutkové zistenia. Poukázal na znenie § 89 ods. 1 zákona o bankách, ktoré umožňuje banke a jej klientovi zmluvne upraviť práva a povinnosti z obchodov odchyľne od zákona alebo osobitného predpisu, ak to zákon ani osobitný predpis výslovne nezakazuje alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. V zmysle tohto ustanovenia si zmluvné strany dohodli postúpenie pohľadávky odchyľne od ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Ako vyplýva z bodu 18.14 Všeobecných obchodných podmienok, zmluvné strany si dohodli možnosť postúpenia pohľadávky nepodmienujú počtom dní omeškania, prípadne zaslaním písomnej výzvy. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky. Ustanovenie bodu 18.14 Všeobecných obchodných podmienok nie je v rozpore so zákonnými ustanoveniami, keďže samotný zákon o bankách umožňuje zmluvným stranám upraviť si vzájomné vzťahy odchyľne od ustanovení zákona, pričom predmetné ustanovenie obchodných podmienok je v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Poukázal na ukončenie zmluvného vzťahu podaním zo dňa 15.05.2013, ktorým došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti jeho právnym predchodcom. Zastáva názor, že predmetné podanie spĺňa náležitosti výzvy v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Touto výzvou bol žalovaný vyzvaný na úhradu dlžnej sumy vzniknutej titulom zmluvy o splátkovom úvere, a to v lehote 15 dní. Zároveň je z platobnej histórie zrejmé, že žalovaný bol ku dňu postúpenia pohľadávky viac ako 90 dní nepretržite v omeškaní s úhradou dlžnej sumy, a to aj napriek doručeniu výzvy na úhradu. Lehota 90 dní nemusí uplynúť od doručenia výzvy žalovanému, postačuje, ak je žalovaný v omeškaní aspoň 90 dní s úhradou aj čo i len časti svojho peňažného záväzku, a to napriek písomnej výzve. Vôbec nie je určené, že predmetná výzva žalovanému nemôže byť doručovaná aj počas tejto doby omeškania dlžníka.

5. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Konanie v tejto veci bolo začaté za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, účinného do 30.06.2016 (ďalej len „OSP“), a tak odvolací súd v odvolacom konaní postupoval v súlade s ustanovením § 470 ods. 1, 2 CSP, podľa ktorého: (1) Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. (2) Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou podanou na súd dňa 05.05.2016 domáhal zaplatenia sumy 5.000 eur spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 16.05.2013 do zaplatenia. V žalobe uviedol, že pohľadávku nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávky, uzatvorenou dňa 29.10.2014 so Slovenskou sporiteľňou, a.s., so sídlom Tomášikova 48, Bratislava, (ďalej aj „banka“) ako postupcom, pričom tento pôvodný veriteľ so žalovaným uzatvoril dňa 24.10.2008 zmluvu o splátkovom úvere s výškou úveru 15.933,08 eura, s dohodnutou dobou splatnosti 20.09.2033, a to s odkazom na ustanovenie § 497 až § 507 Obchodného zákonníka. Žalobca v konaní uvádzal, že medzi postupcom a žalovaným vznikol obchodný záväzkový vzťah. Pohľadávka mu mala byť postúpená v celkovej výške 19.004,68 eura, pozostávajúcej z istiny 16.317,15 eura, riadneho úroku v sume 1.436,71 eura, úroku z omeškania v sume 49,36 eura, zákonného úroku z omeškania vo výške 1.106,09 eura a poplatkov

v sume 95,37 eura. Žalobou si uplatnil len pohľadávku v sume 5.000 eur a zvyšok pohľadávky si neuplatňuje.

8. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní žalobcu urobil záver, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol správne, keď žalobu zamietol. Správne totiž skúmal, či žalobca ako postupník danú pohľadávku nadobudol platným právnym úkonom postúpenia. S ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania je nesporné, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy tak, ako to uzavrel aj súd prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia tejto zmluvy. Podľa § 290 Civilného sporového poriadku spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou, kedy ide o spor s ochranou slabšej strany, teda o spor, v ktorom je súd povinný aplikovať odlišné procesné postupy od všeobecného sporového konania. Zákonodarca tu vychádza z hmotnoprávnej úpravy, ktorá podľa neho dostatočne pokrýva definičné znaky tejto skupiny sporov. Takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov, pri ktorých sa súd nemá spoliehať v plnej miere na splnenie si dôkaznej povinnosti spotrebiteľa, ale môže prevziať dôkaznú iniciatívu sám. Povaha spotrebiteľského sporu a postavenie spotrebiteľa ako objektívne a prirodzene slabšej strany právneho aj procesnoprávneho vzťahu vylučujú uplatnenie prísnej koncentrácie konania typickej pre všeobecné sporové konania. Z tohto dôvodu spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej a v zmysle § 295 CSP súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prihliada súd z úradnej povinnosti.

9. Zákon o bankách v ustanovení § 92 ods. 8 v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky (29.10.2014) uvádzal: „Ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.“

10. Pri rozhodovaní v tomto spore bolo potrebné mať na zreteli aj ustanovenie § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom. V prípade, ak by postúpenie bolo v rozpore so zákonom, bol by daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Napokon špeciálna úprava v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej splatnosti je v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. V zmysle § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

11. Keďže zo záverov súdu prvej inštancie vyplynulo, že zo strany banky nedošlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, vyzval odvolací súd strany sporu na vyjadrenie sa v zmysle ustanovenia § 382 CSP práve k možnému použitiu ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Žalovaný uviedol, že súhlasí s použitím tohto ustanovenia. Žalobca sa k novej aplikácii tohto ustanovenia nevyjadril.

12. Na základe uvedeného bolo potrebné vychádzať z toho, že proces postúpenia pohľadávky zo strany veriteľa, ktorým je banka, je nasledovný: Ak nastala splatnosť spotrebiteľom neuhradenej splátky a klient bol nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, banka pred samotným postúpením pohľadávky mala preukázateľne vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy (§ 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách), a dodržať aj špeciálne ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, t. j. upozorniť dlžníka, ktorý je spotrebiteľom, na to, že po 15 dňoch si uplatní právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti celej svojej pohľadávky (tzv. „zosplatnenie“ celého dlhu), ak dovtedy ešte nenastala konečná splatnosť dlhu, a to v súlade s dohodou oboch zmluvných strán. Až potom môže celú tzv. zosplatnenú pohľadávku postúpiť inému subjektu.

13. V konaní nebolo preukázané, že žalobca pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti postupoval v zmysle ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a upozornil žalovaného 15 dní pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti, že si toto právo uplatní. V konaní bolo preukázané len to, že právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému listom zo dňa 15.05.2013, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, avšak nepreukázal či zosplatneniu predchádzal postup uložený mu v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, teda, či zosplatneniu predchádzalo aj upozornenie veriteľom, že dôjde k uplatneniu jeho práva na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pohľadávky.

14. Predmetom spôsobilým na postúpenie bankovej pohľadávky môže byť len pohľadávka alebo časť pohľadávky, ktorá je už splatná. Uvedené vyplýva zo znenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, podľa ktorého môže banka postúpiť svoju pohľadávku zodpovedajúcu „tomuto peňažnému záväzku“, čím mal zákonodarca na mysli ten záväzok, s ktorým je dlžník v omeškaní a na plnenie ktorého už banka vyzvala dlžníka, a ten je napriek tomu nečinný a neplní. Banka môže postúpiť aj pohľadávku celého úverového vzťahu, ale k takémuto postúpeniu môže banka pristúpiť len v súlade so zákonom a obchodnými podmienkami potom, čo banka vyhlási predčasne mimoriadnu splatnosť celého úveru, alebo sa úver stal splatným. Vyhlásiť predčasnú splatnosť bankového úveru je výlučným oprávnením banky, ktoré môže banka realizovať ešte pred postúpením pohľadávky na nebankový subjekt.

15. Žalobca podľa záverov súdu prvej inštancie nepreukázal, že predmetom postúpenia bola splatná pohľadávka. Konštatoval, že k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru nedošlo, a preto banka nemohla postúpiť svoju pohľadávku z úveru v celosti. S týmto konštatovaním súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý k tomu dodáva, že z hľadiska dodržania postupu pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti žalobca neuniesol dôkazné bremeno, že jeho právny predchodca (veriteľ) pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti dodržal postup aký predpokladá ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, t. j. že upozornil dlžníka, že v lehote 15 dní dôjde k uplatneniu toho práva. Z dôvodu, že zákonné predpoklady postúpenia pohľadávky, ktorej splatnosť nenastala, neboli splnené, pohľadávka banky bola nepostupiteľná.

16. V dôsledku toho, že uvedené zákonné ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nebolo dodržané, nedošlo ani k zosplatneniu pohľadávky. Keďže predmetom postúpenia pohľadávky bankou môže byť len splatná pohľadávka, musel odvolací súd konštatovať, že právny úkon postúpenia je absolútne neplatný pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Preto sa podľa názoru odvolacieho súdu nebolo potrebné ďalej zaoberať ani dodržaním postupu, ktorý pri postúpení pohľadávky vyžaduje ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách.

17. Na tom základe bolo nutné urobiť záver, že žalobca, ktorý svoje právo opieral o zmluvu o postúpení pohľadávky, v tejto veci nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu, a z toho dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť. Absolútna neplatnosť právnych úkonov totiž pôsobí voči každému, súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti, nemožno ju odstrániť ratihabíciou ani konvalidáciou a nepremičuje sa. Odvolací súd rovnako vyhodnotil postúpenie pohľadávky ako absolútne neplatný právny úkon, v dôsledku ktorého žalobe nebolo možné vyhovieť; žalobca teda nepreukázal, že je nositeľom uplatneného práva, lebo na základe neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávky nemohol platne nadobudnúť právo na zaplatenie dlhu zo zmluvy o úvere.

18. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania (§ 255 ods. 1 CSP). Odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcich z poštovného, o výške ktorých podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne

súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

19. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).